מדינת ישראל

משרד החינוך

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על־יסודיים

ב. בגרות לנבחנים חיצוניים

מועד הבחינה: קיץ תשס״ט, 2009 מספר השאלון: 899222, 602

מדעי המחשב

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. <u>משדְ הבחינה</u>: שלוש שעות.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

5-1 יש לענות על $\frac{1}{2}$ השאלות $-\frac{1}{2}$

לכל שאלה - 10 נקודות. - 50 (10x5) - נקודות.

- יש לענות על - מהשאלות - פרק שני - יש לענות על

לכל שאלה - 15 נקודות. - 15 נקודות.

(10-9) יש לענות על אחת מהשאלות (10-9)

לשאלה - 20 נקודות. - 20 נקודות. - 20 נקודות.

סהייכ – 100 נקודות

- ג. <u>חומר עזר מותר בשימוש</u>: כל חומר עזר, חוץ ממחשב הניתן לתכנות.
- ד. <u>הוראות מיוחדות</u>: (1) כתוב ב<u>שפה אחת בלבד</u> את <u>כל</u> התכניות שאתה נדרש לכתוב.
- אתה שבה את השפה של המחברת של הכריכה אתה השפה שבה אתה (2) . C# או Java כותב

<u>הערה</u>: בתכניות שאתה כותב לא יוּרדוּ לך נקודות, אם תכתוב אות גדולה במקום אות קטנה או להפך.

רשוֹם ״טיוטה״ בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה: כתוב <u>במחברת הבחינה בלבד,</u> בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב <u>כטיוטה</u> (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד. בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

השאלות

שים לב: עליך לכתוב ב<u>שפה אחת בלבד</u> את <u>כל</u> התכניות שאתה נדרש לכתוב.

. C# או Java - רשוֹם על הכריכה החיצונית של המחברת את השפה שבה אתה כותב

פרק ראשון (50 נקודות)

ענה על $\frac{10}{10}$ השאלות $\frac{5}{1}$ (לכל שאלה $\frac{10}{10}$ נקודות).

נתון אלגוריתם.

עקוב בעזרת <u>טבלת מעקב</u> אחר ביצוע האלגוריתם בעבור הקלט (משמאל לימין):

.4 , 5 , 1 , 6 , 22 , ורשום מה יהיה הפלט.

בטבלת המעקב יש לכלול:

עמודה ל<u>כל אחד</u> מהמשתנים שבאלגוריתם,

עמודה שבה יצוין אם התנאי שבשורה (4.3) מתקיים או אינו מתקיים,

ועמודה בעבור הפלט.

האלגוריתם:

- $w \leftarrow 1$ (1)
- $pop \leftarrow 0$ (2)
- n קלוט מספר למשתנה
- עד n עבור (כולל) בצע (4) מ־1 עד (4)
  - $w \leftarrow w * k$ (4.1)
  - s קלוט מספר למשתנה (4.2)
    - אזי s < w אזי (4.3)

$$pop \leftarrow pop + 1 \quad (4.3.1)$$

אחרת (4.4)

$$pop \leftarrow pop - 1 \quad (4.4.1)$$

- k , w הצג כפלט את הערכים של (4.5)
  - pop את הערך של (5)

נתון מערך arr בגודל 25 המכיל תווים.

כתוב ב־ Java או ב־ C# קטע תכנית, שיבדוק אם בכל המקומות במערך שהמציינים (האינדקסים) שלהם אי־זוגיים (מצא התו **י.

"yes", אחרת המילה "ro" את המילה "yes", אחרת המילה "ro" אם כן התכנית ידפיס את המילה

<u>הערות</u>: אין צורך לקלוט את המערך.

אין צורך לבדוק את תקינות המערך.

/המשך בעמוד 3

- 3. כתוב ב־ שלמים אקראיים שלמים בין קטע תכנית, שיגריל מספרים אקראיים שלמים בין C# או ב־ C# או ב־ C# סלי C# (כולל), עד שסכום המספרים שהוגרלו יהיה גדול מ־ C# סטע התכנית ימנה כמה מספרים הוגרלו, וידפיס מספר זה.
  - . C# וב־ Java לפניך קטע תכנית הכתוב ב- 4

mul, b, a הם משתנים מטיפוס שלם.

```
Java
                                             C#
int sod = 0;
                                          int sod = 0;
int y = a * mul;
                                          int y = a * mul;
                                          int x = b * mul;
int x = b * mul;
if (x > 9)
                                          if (x > 9)
  System.out.println ("I am here");
                                              Console.WriteLine ("I am here");
  sod = x \% 10;
                                              sod = x \% 10;
  y = y + x / 10;
                                              y = y + x / 10;
}
                                          }
int tot = y * 10 + sod;
                                          int tot = y * 10 + sod;
                                         Console.WriteLine ("tot = " + tot);
System.out.println ("tot = " + tot);
```

- א. עקוב בעזרת <u>טבלת מעקב</u> אחר ביצוע קטע התכנית בעבור הערכים האלה:
  - . הפלט שיתקבל, $mul=7\;,\,b=5\;,\,a=2$

, tot , x , y , sod , mul , b , a בטבלת המעקב יש לכלול עמודות בעבור עמודה נוספת שבה יצוין אם התנאי שבפקודת ה־ if מתקיים או אינו מתקיים, ועמודה בעבור הפלט.

- , השונה מהדוגמה מייצגת לערכי המשתנים , mul , b , a תן דוגמה מייצגת לערכי שרכי תן דוגמה מייצגת לערכי "I am here" שבעבורה יתקבל הפלט:
- , השונה מהדוגמה מייצגת לערכי המשתנים , mul , b , a תן דוגמה מייצגת לערכי המשתנים שנעבורה לא יתקבל הפלט: "I am here" .
- אם true או ב־ Java או ב־ C# או ב־ T או ב־ Java או ב־ ספרים שלמים. הפעולה או ב־ סכום המספרים גדול מהמכפלה שלהם, אחרת היא תחזיר

פרק שני (30 נקודות)

ענה על $\frac{15}{9}$ שאלות $\frac{8-6}{9}$ (לכל שאלה – 15 נקודות).

.C# וב־ Java לפניך פעולה הכתובה ב־ Java

```
<u>Java</u>
public static int whoAmI (int [ ] arr)
```

```
) public static int WhoAmI (int [] arr)
```

```
{
                                                {
  int mone 1 = 0;
                                                  int mone 1 = 0;
  int mone2 = 0;
                                                  int mone 2 = 0;
  int y = arr.length / 3;
                                                  int y = arr.length / 3;
                                                  for (int x = 0; x < y; x++)
  for (int x = 0; x < y; x++)
(*) if (arr[x] != arr[x + y])
                                                (*) if (arr[x] != arr[x + y])
       mone1++;
                                                        mone1++;
  }
  if (mone1 == 0)
                                                  if (mone1 == 0)
   for (int x = 0; x < y; x + +)
                                                    for (int x = 0; x < y; x + +)
(**)
      if(arr[x] != arr[x + y *2])
                                                (**) if (arr[x] != arr[x + y *2])
       mone2++;
                                                          mone2++;
   }
                                                    }
  if ((mone1 == 0) && (mone2 == 0))
                                                  if ((mone1 == 0) \&\& (mone2 == 0))
   {return 3;}
                                                    {return 3;}
  if (mone 2 > 0)
                                                  if (mone 2 > 0)
   {return 1;}
                                                    {return 1;}
  return 0;
                                                  return 0;
                                                }
```

א. נתון המערך arr בגודל 9 (משמאל לימין):

arr	24	8	1	24	8	1	7	8	1

, אחר המערך arr עקוב בעזרת <u>טבלת מעקב</u> אחר ביצוע הפעולה בעבור המערך

וכתוב מה תחזיר הפעולה.

בטבלת המעקב יש לכלול עמודות בעבור:

, $arr[x\!+\!y\!*\!2]$, $arr[x\!+\!y]$, arr[x] , x , y , mone2 , mone1

עמודה שבה יצוין אם התנאי שבשורה (*) מתקיים או אינו מתקיים,

ועמודה שבה יצוין אם התנאי שבשורה (**) מתקיים או אינו מתקיים.

- תן דוגמה למערך בגודל 9, השונה מהמערך arr תן בגודל 9. השונה פעולה תחזיר 3.
- הפעולה א, שבעבורו הפעולה מהמערך מרד א, שבעבורו הפעולה פעולה מחזיר θ .

7. ארגון לשמירה על איכות הסביבה קבע רמה מותרת של זיהום אוויר. הארגון מודד את רמת זיהום האוויר בעיר מסוימת. רמת הזיהום נמדדת במספרים שלמים וחיוביים. כל יום מתבצעות שתי מדידות, ומוצאים את המדידה הגבוהה ביותר מבין השתיים. אם שתי המדידות שוות, לוקחים אחת מהן.

בכל יום הארגון מודיע אם רמת הזיהום הגבוהה ביותר, שנמצאה באותו יום, היא מעל הרמה המותרת או לא.

כתוב ב־ Java או ב־ $\mathcal{C}^{\#}$ תכנית שתקלוט את רמת הזיהום המותרת, ואת שתי המדידות שנעשו בעיר בכל יום במשך 30 יום.

לכל יום תמצא התכנית את המדידה הגבוהה ביותר מבין שתי המדידות. התכנית תדפיס בעבור כל יום את המספר הסידורי שלו, ואת המדידה הגבוהה ביותר שנמצאה בו.

אם המדידה הגבוהה ביותר שנמצאה גבוהה מהרמה המותרת, התכנית תדפיס הודעה מתאימה בעבור אותו יום.

- 8. במדינת ״הנהגים הזהירים״ נהג חדש הוא נהג שיש לו רישיון נהיגה פחות משנתיים. המהירות המרבית, המותרת לנהג חדש שגילו פחות מ־ 24 , קטנה ב־ 10 קמ״ש מהמהירות המרבית המותרת לשאר הנהגים באזור שבו הוא נוהג. על נהג חדש שגילו 24 או יותר לא חלה הגבלה זו.
  - א. כתוב ב־ Java או ב־ #C פעולה שתקבל את הגיל של הנהג, את מספר השנים שיש לו רישיון נהיגה, ואת המהירות המרבית המותרת באזור שבו הוא נוהג. הפעולה תחזיר את המהירות המרבית שהנהג רשאי לנהוג בה באזור זה.
  - כתוב קטע תכנית שיקלוט בעבור כל אחד מ־ 500 נהגים את גילו, את מספר השנים שיש לו רישיון נהיגה, את המהירות המרבית המותרת באזור שבו הוא נהג, ואת המהירות שבה הוא נהג בפועל.

קטע התכנית יבדוק וידפיס לכל נהג את המהירות המרבית שבה היה מותר לו לנהוג. כמו כן קטע התכנית ימנה את מספר הנהגים שנהגו במהירות נמוכה מהמהירות המרבית שבה היה מותר להם לנהוג, או שווה לה, וידפיס מספר זה.

עליך להשתמש בפעולה שכתבת בסעיף א.

<u>הערה</u>: אין צורך לבדוק את תקינות הקלט.

פרק שלישי (20 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 10-9.

9. חברת האינטרנט "אינטרגיל" עורכת סקר שביעות רצון בין לקוחותיה. הסקר נערך פעם בחודש. לקוח המשתתף בסקר נותן לחברה ציון שביעות רצון שהוא מספר שלם בין 1 ל־ 10 (כולל).

אם במהלך שנה אחת יש חודשיים רצופים שבכל אחד מהם הממוצע של ציוני שביעות הרצון של הלקוחות גדול מ־8, החברה מזמינה את עובדיה ל"יום כיף".

- או ב־ שביעות פעבור חודש מסוים את ציוני שביעות כתוב ב־ Java או ב־ שביעות הרצון של הלקוחות שהשתתפו בסקר.
- הפעולה תחזיר את הציון הממוצע של שביעות הרצון של הלקוחות באותו חודש. קליטת הציונים תסתיים כאשר ייקלט -1 בעבור ציון שביעות הרצון.
- אם בחודש זה השתתפו בסקר פחות מ־ 100 לקוחות, הציון שיוחזר בעבור ממוצע ציוני שביעות הרצון יהיה 0 .
- כתוב ב־ Java או ב־ #C פעולה שתקבל מערך בגודל 1, המכיל בעבור כל חודש את הציון הממוצע של שביעות הרצון של הלקוחות באותו חודש.
  אם העובדים בחברה זכאים ל"יום כיף", הפעולה תחזיר true, אחרת היא תחזיר false.
- כתוב ב־ Java או ב־ #C תכנית שתקלוט בעבור כל אחד מהחודשים בשנה מסוימת את התוצאות של סקר שביעות הרצון של הלקוחות. התכנית תבדוק אם העובדים זכאים ליייום כיף" או לא, ותדפיס הודעה מתאימה.

  עליך להשתמש בפעולות שכתבת בסעיפים א-ב.

  הערה: אין צורך לבדוק את תקינות הקלט.

 $n \times m$ נתון מערך דו־ממדי בגודל.

נגדיר מסגרת במערך כך:

וכל n-1בשורה בשורה האיברים בעמודה 0 , כל האיברים כל האיברים ל , כל האיברים כל האיברים בשורה ו

. m-1 האיברים בעמודה

נגדיר איבר פנימי במערך כך:

איבר במערך ש<u>אינו</u> נמצא ב**מסגרת** של המערך.

 $\frac{1}{2}$ לדוגמה: במערך בגודל $\frac{1}{2}$ שלפניך מסומנת המסגרת ומסומן אחד האיברים הפנימיים:

	9	3	7	12	4	
מסגרת	23	8	11	2	6	איבר פנימי
	34	4	9	1	58	
	91	4	16	7	3	

נגדיר תת־מערך עליון של איבר פנימי במערך כך:

תת-מערך המכיל את כל האיברים שמעל איבר זה ומשמאלו (כולל איברי המסגרת).

נגדיר תת־מערך תחתון של איבר פנימי במערך כך:

תת-מערך המכיל את כל האיברים שמתחת לאיבר זה ומימינו (כולל איברי המסגרת).

 $\pm [2]$ [3] והאיבר הפנימי במקום (3 $\pm 5 \times 6$ והאיבר מערך בעבור מערך בגודל

התת־מערך העליון של האיבר הפנימי הזה מכיל את האיברים המסומנים באפור,

וה**תת־מערך התחתון** שלו מכיל את האיברים המסומנים בקווים.

תת־מערך עליון →	1	2	22	3	41	5	
, ,	90	5	1	6	19	37	
	65	76	58	17	4	87	
	31	15	6	22	7//	12	תת־מערך תחתון ──
	4	16	30	95	8	43	

/המשך בעמוד 9/

- ל. כתוב ב־ Java או ב־ #C פעולה שתקבל:
- מערך דו־ממדי בגודל 28 imes 37 imes 28 מערך מספרים שלמים.
- שני מספרים שלמים המציינים מקום של **איבר פנימי** במערך (אינדקסים): המספר הראשון מציין שורה, והמספר השני מציין עמודה.

הפעולה תחשב את סכום האיברים בתת־מערך העליון של האיבר הפנימי, ואת סכום האיברים בתת־מערך התחתון של האיבר הפנימי.

false היא תחזיר , true אם שני הפכומים שווים, הפעולה תחזיר

ב. נתון מערך דו־ממדי בגודל 28 imes 37 imes 28 המכיל מספרים שלמים.

כתוב ב־ Java או ב־ #C תכנית שתדפיס את המציינים (אינדקסים) של כל אחד מהאיברים הפנימיים במערך שבעבורם סכום האיברים בתת־מערך העליון שווה לסכום האיברים בתת־מערך התחתון.

עליך להשתמש בפעולה שכתבת בסעיף א.

<u>הערות</u>: אין צורך לקלוט את המערך.

אין צורך לבדוק את תקינות המערך.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך